

H. AYAZ, Y. DİKLİTAŞ, C. YEDİKARDAŞLAR, M. SÖNMEZ, S. ÖZCAN

SB Menemen Devlet Hastanesi, Menemen, İZMİR

Giriş: Tanı ve tedavi yöntemlerindeki ilerlemeler hastalar üzerinde olumlu sonuçlara yol açmalarına karşın, hastane infeksiyonları (HI), verilen hizmetin kalitesini düşüren önemli bir engel olmaya devam etmektedir. HI dünyada ve ülkemizde yüksek morbidite ve mortaliteye neden olmakta, tedavi maliyetini, hastanede kalış süresini, iş kaybını arttırmaktadır. İnfeksiyon etkenlerinin bulaşmasında başta gelen mekanizmanın, direkt temas olduğu kabul edilmektedir. Direkt temasta başlıca rolü eller oynamaktadır. Uygun el temizliği infeksiyonların oluşmasını önlemenin en etkin yoludur. Araştırmalar hastane çalışanları arasında el yıkamanın istenen düzeyde olmadığını göstermektedirler.

Amaç: M.D.H. çalışanlarının el hijyeni konusundaki bilgi ve davranışlarının değerlendirilmesi, çalışanların ellerinden alınan kültür örnekleriyle infeksiyon etkenlerinin belirlenerek el yıkama etkinliğinin değerlendirilmesi, bu konuda uygun önerilerin getirilmesidir.

Uygulama: İki aşamalı olarak planlanan çalışmamızda hastane çalışanlarının el hijyeni algıları, gözlemleri, uygulamalarını ve değerlendirmelerini içeren 25 soruluk bir anket Kasım-Aralık 2008 döneminde 87 çalışana (hemşire, doktor, temizlik personeli) uygulanmıştır. Elde edilen bulgular ışığında Şubat 2009 döneminde çalışanların ellerinden sürüntü örnekleri alınarak infeksiyon etkeni açısından değerlendirme yapılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS. Paket programı yardımıyla yüzde analizi ile değerlendirildi.

Bulgular: Çalışanların %46.2'si sağlık bakımıyla bağlantılı infeksiyon önlenmesinde el hijyeninin yüksek etkinliği olduğunu, %42.3'ü çok yüksek etkinliği olduğunu ifade etmiştir.

Sağlık bakım çalışanlarına el yıkama veya el ovma vasıtasıyla el hijyeni sağlanması tavsiye edildiği zaman bu çalışanların el yıkama yüzdesi ortalama %57.40 olarak belirlenmiştir.

Sağlık çalışanının el hijyeni konusunda eğitim görmesini %78.5 oranında etkili bulmuşlardır.

Çalışanların ellerinden alınan sürüntü örneklerin %58.6'sında koagüloz-negatif stafilkokok %52.8'inde beta hemolitik streptokok, alfa hemolitik streptokok, non hemolitik streptokok, %29.9'unda *Staphylococcus aureus*, %10.3'ünde mikrokok üremiştir.

Hemşirelerin %37.8'inde, doktorların %61.9'unda, temizlik personelinin %19'unda 10 koloninin üzerinde infeksiyon etkeni görülmüştür. Hastane çalışanlarının %14.9'unda (hemşirelerin %20'sinde, doktorların %4.76'sında, temizlik personelinin %14.28'inde) hiç üreme görülmemiştir.

Sonuç: Elde edilen bulgular ışığında hastane çalışanlarının el hijyeninin etkinliğini bilmelerine rağmen, el yıkama davranışının istenen düzeyde olmadığı saptanmıştır. El yıkama ve hastane infeksiyonları konusunda sürekli eğitim programlarının düzenlenmesi, sonuçlarının değerlendirilmesi, çalışanlar arasında gözleme dayalı el yıkamanın denetlenmesi gerekmektedir.